

Türk Dış Politikası (1923-1950)

5.Hafta

TÜRKİYE-YUNANİSTAN NÜFUS MÜBADELESİ (1923)

- Nüfus Mübadelesi Sözleşmesi ile 1.2 milyon Rum Anadolu'dan Yunanistan'a, 500 bin Türk-Müslüman Yunanistan'dan Türkiye'ye göç ettirilmiştir.
- Türk topraklarında İstanbul, Yunanistan topraklarındaki Batı Trakya bu göçün dışında bırakılmıştır.
- Mustafa Kemal ile Venizelos arasındaki dostluk sayesinde her iki ülkede uygulamalardan kaynaklanan sorunlara çözüm 1930 tarihli Türkiye-Yunanistan arasında imzalanan Ankara Antlaşması ile sağlandı. «Yerleşme tarihlerine ve doğum tarihlerine bakılmaksızın İstanbul Rumları ve Batı Trakya Türkleri "Etabli" (yerleşik) kabul edildi.»

Musul Sorunu

- Lozan'da çözülemeyen Musul sorunu 1925 yılında Milletler Cemiyeti tarafından bölgenin Irak'a bırakılması yönünde çözümlendi.
- 5 Haziran 1926 İngiltere-Türkiye arasında imzalanan Ankara Antlaşması ile Musul Irak'a bırakılması resmiyet kazandı ve Irak-Türkiye sınırı çizildi.
- Musul petrol gelirlerinin %10'unun 25 yıl süreyle Türkiye'ye verilmesi kararlaştırıldı. Ancak Türkiye İngiltere'den 700.00 pound alarak bu hakkından feragat etti.

Mustafa Kemal'in beyanatı: "Musul Türk'tür, bu olayı hiçbir şey değiştiremez... Biz zengin değiliz lakin ordumuz hazırdir ve morali çok yüksektir. Eğer bize meydan okunursa karşılık vereceğimizden emin olunuz." (29 Eylül 1925, Tan Gazetesi)

Musul görüşmeleri sırasında Berlin'deki Türkler "Musul Türk kalacak" sloganları ile (Servet-i Fünun, 22 Ekim 1925)

Türkiye'nin Milletler Cemiyeti'ne Üyeliği

- Birinci Dünya Savaşının ardından kurulan Milletler Cemiyeti'nin (Cemiyet-i Akvam-1920-1946) kuruluş amacı uluslararası meseleleri barışçıl yollarla çözümlenmekti.
- Türkiye 1932 yılına kuruma üye oldu.

Siyasi büyük bir muvaffakiyetimiz
Cemiyeti akvama girdik
Meclis hariciye vekilimizin beyanatını şiddetli alkışlarla tasvip etti
Ankara 9 — Millet meclisinde, bugün hariciye vekili Tefik Rüşti bey Cemiyet-i Akvama'dan gelen davetnameyi okumuş ve Millet

Cemiyeti Akvama girmeye resmen davet ediliyoruz

Cenevre, 24 (Hususi muhabirimizden)—Cemiyeti akvam meclisi çaramba günü fevkalâde bir timsimada bir çok devletler Türkiye'nin Cemiyeti akvama girmeye davet edilmesini teklif edeceklerdir. Meclis bu teklifi ittifakla kabul edecek ve Türkiye hükümeti resmen Cemiyeti akvama girmeye davet edilecektir.

Türkiye'nin katılımıyla

MİLLETLER CEMİYETİNDE YEPYENİ BİR DÖNEM AÇILIYOR...

ATATÜRK VE MİLLETLER CEMİYETİ
Dr. ÜNER KIRDAR

ÇAĞIRI ve KABUL BELGELERİ

ATATÜRK VE MİLLETLER CEMİYETİ

ÇAĞIRI ve KABUL BELGELERİ

Montreaux Boğazlar Sözleşmesi (Temmuz 1936)

- Montreaux (Montrö) Boğazlar Sözleşmesi ile Türkiye Çanakkale ve İstanbul Boğazlarında egemenlik hakkını elde etmiştir.
- Lozan Antlaşmasında getirilen bütün kısıtlamalar kaldırılmış, Uluslararası Boğazlar Komisyonunun görevi sona erdirilmiştir.
- Sözleşme; Bulgaristan, Fransa, Büyük Britanya, Avustralya, Yunanistan, Japonya, Romanya, Sovyetler Birliği, Yugoslavya ve Türkiye tarafından imzalanmıştır.

HATAY'IN ANAVATAN'A KATILMASI

- Kurtuluş Savaşı sırasında Fransa'nın işgali sona erdirmesi üzerinde imzalanan Ankara Antlaşması (1921) ile Hatay Suriye topraklarında kalmıştı.
- 1936 yılında Fransa sömürgesi Suriye'den çekileceğini ve özerk Hatay'ı Suriye'ye bağlayacağını bildirdi.
- 1937 yılında Milletler Cemiyeti Hatay'ın bağımsız olması gerektiği yönünde karar çıkarttı.
- 1938 yılında Bağımsız Hatay Cumhuriyeti Devleti kuruldu.
- 1939 yılında Hatay Meclisi Türkiye'ye katılma kararı aldı.

Antakya'da dün 80,000 Türkün sevinç avazeleri saatlerce ufukları kapladı: "Var ol Atatürk!," Ordumuzun Antakya'ya girişi çok güzel ve çok heyecanlı oldu

Kahraman askerlerimizden İskenderuna girerken

Şanghayda vahim hadiseler oldu, bin kişi tevkif edildi

Japon İmparatoru millete hitaben bir mesaj neşretti

Tuyler ürpertici iki aile faciası

Bir ihtiyar karısını 5, bir sebzeçi de metresini 6 yerinden yaraladı

Dün saat on beşte Karagörmüşte bir grupkaç kadınında 17 numara evde bulunan Ahmed, karısı 50 yaşında Beşmeryi boğazla vücudunun başı muhtelif yerlerden ağır ve tehlikeli surette yaralandı. Çıneyin köşerleği yir - rinden üşendiği yapılan tahakkukta an -

Türk bayrağından gökyüzü görünmüyor!

Antakya'da şöforler arabalarını orduya tahsis etmişlerdi, buna lüzum olmadığı söylenince teessürlerinden ağladılar

Şam siyasileri gafflet yetişir!

Hotay bayrağını haile alâmeti, Türk bayrağını düşman işareti tanımak - tan vazgeçmek Suriyenin selâmet ve istikbali bakımından şarttır

Türk, Suriyenin düşmanı de - ğil, en hâlis dostudur. Bir gün gelecek, bu hakikati anlayan Suriyeliler, içindeki Türk düşmanlarını kendi ellerile lağv edecektir.

Şam matbuatı anlaşma aleyhinde neşriyata başladı

Şam hükümetinde bir tebliğ neşrederek hukukunun mahfuz kaldığını bildirdi

Ankara'da ise Türkiye ile Suriye arasında dostluk ve iyi komşuluk ilişkilerinin müzaheretine başlandı

Şam 7 (A.A.) — Suriye matbuatı Türk - Fransız anlaşmasını aleyhine neşre başlamıştır ve bu anlaşma ile Suriye hükümeti, çözüldüğü İleri - makte bulunmamaktadır.

Burada takip edilen bir Arap gazetesi, Hatay'ın girmesinin Türkiye'nin Fransız mandasına işini tırmak - ması etliğini yapmak ve bunları Mü - ller Cemiyeti misali ve manda parçası - naid tıfıl edilebileceğini sermetmektedir (Devran 11 inci sayfa)

Hatay neşe içinde

2,500 kişilik bir kuvvetimiz bugün öğleden sonra Hataya giriyor

Türk askeri Türklerin fazla bulunduğu muntaklarda yerleşecek

Antakya 3 (Aşam) — Türk askerinin bugün öğleden sonra Hataya girmesi bekleniyor. Askerlerimizi Payas'dan Hududa geçeceklerdir. Hataya girecek kuvvetlerimiz, mah - telif sınırlara mensup 2500 kişiliktir. Bütün Hatay pevk ve neşe içinde dir. Her taraf donanmıştır. Halk kahraman Türk askerlerini istikbale hazırlanıyor.

Birçok taklar yapılmıştır. Her tarafta: «Yağ Atatürk» «Yağın Türk ordusu» levaları göze çarpıyor. Halk Türk askerlerini bağrına basması sabırsızlıkla bekliyor.

Payas 2 (A.A.) — Anadolu ajansı - nın hususî muhabirleri bildiriyor:

Beklenen harbiye anlaşmanın yarın sa - bah saat 8 de imza edilecektir. Orga - neral Anım Gündüzün resmîliğinde muhabirler heyetinin saat 11 de An - takyadan ayrılmak saat 13 e doğru İskenderuna muvafakat edecek ve öğ - le yemeğini İskenderunda konuşa - lıyupunda yelikten sonra saat 15 te hususî trenle Ankaraya hareket ede - cektir. Halk, heyeti uğurlamak için Antakya'dan İskenderuna kadar ga - yet sevinç programı hazırlanmıştır. Orgeneral Hutingin, İskenderuna - daki Fransız muhabirler heyeti de ya - rın Berula hareket edecektir.

Havas ajansının anlaşma hakkında verdiği malumat

Paris 2 (A.A.) — Havas bildiriyor: Akdedilmiş olan veyahut imzalanmak üzere bulunan Türk - Fransız İski - denharbiye anlaşmaları hakkında dip - lomatik mahfillerde tartışıldığı gi - lince, Türk hükümetinin, halen San - cakta bulunan bir Fransız taburu ve her ne vaziyet olursa olsun esasen or - da kalacak olan mahallî milis kotala - rı miktardırın fazlası cüründe tam bir mübaheret istiyileceği kararla - tırılmıştır.

(Devran 4 inci sayfa)

Hatay Devleti Cumhurbaşkanı Tayfur Sökmen

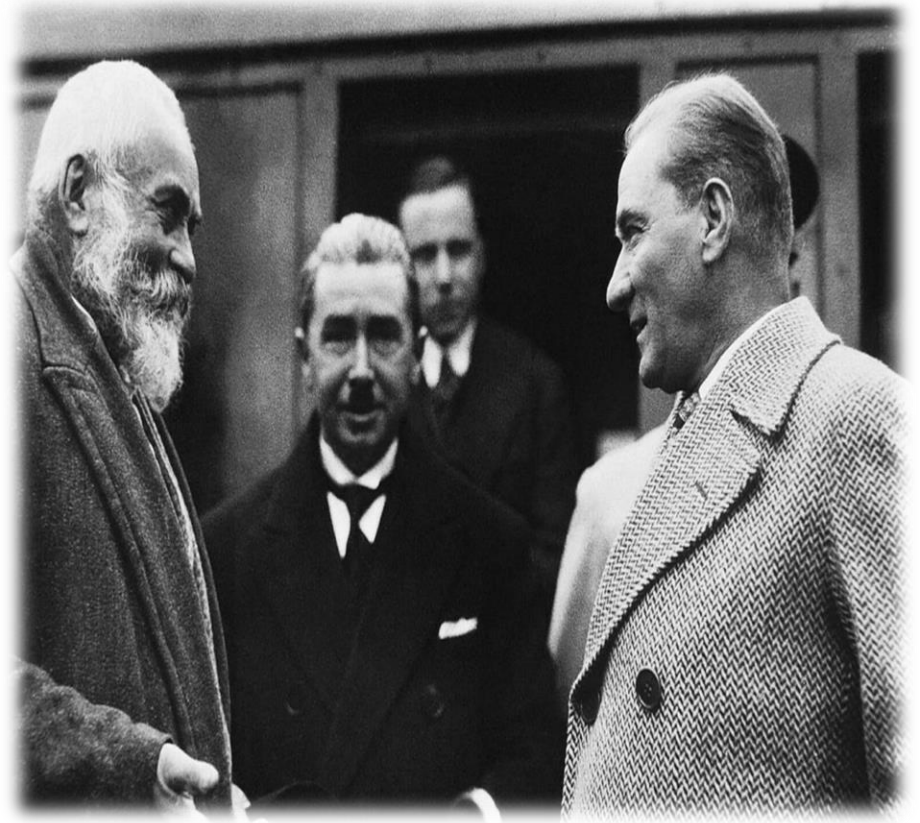

Amerika Birleşik Devletleri 150. Yıl dönümü hatıra pulu, 1926

“Genç Cumhuriyet’in” en üst düzeyde ilk resmi konuğu olan Afganistan Kralı Amanullah Han, Mayıs 1928

Yunanistan Başbakanı Elefterios Venizelos, 1930

Japon Prensi Takamatsu, 1931

Irak Kralı Emir Faysal, 1932

İran Şahı Rıza Pehlevi, 1934

A black and white photograph showing two men in dark suits walking down a set of stairs. The man on the left is holding a white hat. They are outdoors, with a ship visible in the background.

SSCB İLE İLİŞKİLER

- Türkiye kurulduğu andan 1945 yılına kadar itibaren Sovyet Rusya ile iyi ilişkiler kurdu.

YENİ TÜRKİYE GAZETESİ - N° 2726

Satış ve Reklamcılık
YUNUS NADİ
DİĞERİLERİNİ:
Beyoğlu, Karaköy, Beşiktaş
Posta Kutusu: N° 245
Telefon: Beşiktaş 12344
Karşıyaka 12322
Etiler 12355, Harbiye 12372

Cumhuriyet

KARSAHA, 31 MAYIS 1957

ARABE SERAİT

WEDST	TURKİŞ KİR	4000 KİR
1. Arabe	1.400 KİR	2.700 KİR
2. Arabe	1.200 KİR	1.400 KİR
3. Arabe	400 KİR	500 KİR
4. Arabe	100 KİR	100 KİR

— 5 Kuruşlar —

İsmet Paşa Dün Rusya'dan Avdet Etti

Başvekil seyahatinden çok memnun olduğunu söyledi, bu akşam gidiyor

İsmet Paşanın Rusya seyahati ve neticeleri

... dost memleketin yekdiğere itimat ve emniyet...
... memlekte bu kadar ileri gitmiş olması daima...
... göçümün müdür bir hadisedir

Düncü Fırka grupu

Hayat pahalılığı ve kontenjan tatbi-katı hakkında mühim müzakere...

... 19. May 1957, İstanbul, Türkiye...
... 19. May 1957, İstanbul, Türkiye...
... 19. May 1957, İstanbul, Türkiye...

M. Lebrun yeni Fransa Reiscimhuru oldu!

İntihap dün yapıldı, yeni Reiscimhur 932 reyden 632 sini aldı

Yarın M. Doumer'in Son Mesajını yapacak

... 10. May 1957, Paris, Fransa...
... 10. May 1957, Paris, Fransa...
... 10. May 1957, Paris, Fransa...

İsmet paşanın bindiği
vapur bu sabah boğaz-
dan çıktı.

AKŞAM

**Japon hariciye nazırı
küçük devletlere şiddetle
hücum ediyor.**

Sene 14 — No: 4862 — *Fiatsı her yerde: 5 kuruş*

PAZARTESİ — 25 Nisan 1932

Telefonlar: Tahrir 21686 — Idare 21434 — KİŞİ 20113

**İsmet paşanın bindiği vapur
bu sabah boğazdan çıktı**
Başvekilin ziyareti milliyetperver
Türkiye ile bolşevik Rusya arasındaki
dostluğun ifadesinden ibarettir

932 bütçesi
Yeni bütçe lâiyhası dün
meclise tevdi edildi
Başka memuriyete nakledileceklerle
muhassest farkı 6 ay verilmeyecek

[illegible]

İsmet Paşa'nın Rusya seyahati ve neticeleri: 2
**Bolşevik Rusya korkunç
 bir âlem değildir!**
Başmuharririmizin intibaları

[illegible][illegible]

İsmet paşanın teyyininden itibaren; Rıhtımda toplanan halk, İsmet paşa ve Suriç yoldaş

İTALYA İLE İLİŞKİLER

- Faşist Mussolini yönetiminin halkına vaad ettiği Roma İmparatorluğunu canlandırma politikası özellikle Türkiye'yi rahatsız etti, çünkü bu hedefin merkezinde Anadolu toprakları yer almaktaydı.

ALMANYA İLE İLİŞKİLER

- Türkiye Hitler Almanyası ile iyi ilişkiler yürüttü.
- 1941 yılında Türkiye ile Almanya arasında Dostluk Antlaşması imzalandı.
- Savaş boyunca iki ülke arasında ticari ilişkiler devam etti.

İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI YAKLAŞIRKEN

BALKAN ANTANTI (1934)

İtalya ve Almanya'nın tehditlerine ve silahlanma faaliyetlerine karşı Türkiye, Yunanistan, Yugoslavya ve Romanya'nın katıldığı anlaşmadır. Bu pakta göre; bu ülkeler birbirinin varlığına saygı gösterecekti. Böylece sınırlarını karşılıklı olarak güvenceye almış oldular.

İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI YAKLAŞIRKEN

SADABAT PAKTI (1937)

Türkiye, İran, Irak ve Afganistan'ın katılımıyla oluşturuldu. Bu ülkelerin birbirlerinin içişlerine karışmaması, sınırlarına saygı duyulması ve birbirlerine karşı saldırıda bulunmayacakları kararları benimsenmiştir.

Paktın imzalandığı Sadabad Sarayı, Tahran

İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI (1939-1945)

AVRUPADA HARP BAŞLADI

Alman Orduları Harbi Birakıp Polonya'yı Terketmezlerse İngiltere Ve Fransa Orduları Derhal Harbe Girecekler

Alman - Leh Harbi Şiddetle Devam Ediyor

İngiltere Ve Fransa Bugün Umumi Seferberlik Yapıyorlar. 18 den 41 e Kadar Bütün İngilizler Asker. Fransa Bazı Mıntakalarda Örfi İdare İlân Ediyor

*Çemberlayın Dünkü Beyanatında Alman Devlet Reisinin Şahsî İhtirası
Yüzünden Dünyanın Felâketi Sürüklendiğini, Bütün Harp Mesuliye-
tinin Hitlerle Ait Olduğunu ve İngilterenin Seferber Vaziyette Olan
Bütün Kuvvetile Polonyaya Yardım Edeceğini Söyledi*

LONDRA TAHLİYE EDİLDİ

Min Gecedən İtibaren Bütün Polonyada Örfi İdare İlân Edildi

Harp Nihayet Başladı mı ?

Hitler, Musoliniye Yardım İstemediğini Bildirdi

Alman Tayyareleri Varşovayı Üç Defa Bombardıman Ettiler

Polonyalılar 16 Alman Tayyaresi Düşürdüklerini Bildiriyorlar

**Polonya Ordusu Her Cephede Alman
Hücumlarına Mukavemet Ediyor**

Türkiye İle İngiltere Arasındaki Dostluk

**Majeste Kral Jorj Reiscümhu-
rumuza Bir Mesaj Gönderdiler**

Ankara 2 (A. 2) — Bugün saat 16 da Reisinçimur, İngiltere Büyükk Elçisi Sir Hugh Knatchbull Huguenot kabul etmişler ve Hariciye Vekâletinin humaristleri eliyle *halika medirinde alınyı* mupardır.

Kabul esnasında İngiltere Büyükk Elçisi Sir Hugh Knatchbull Huguenot, Hariciye Vekâletinin humaristleri eliyle *halika medirinde alınyı* mupardır.

Yük Elçisi Knatchbull Huguenot, Hariciye Vekâletinin humaristleri eliyle *halika medirinde alınyı* mupardır.

Mesajın mesajı şudur:

"Zati devletlerime hararetle *halika medirinde alınyı* mupardır."

(Ankara 2) (A. 2) — Bugün saat 16 da Reisinçimur, İngiltere Büyükk Elçisi Sir Hugh Knatchbull Huguenot kabul etmişler ve Hariciye Vekâletinin humaristleri eliyle *halika medirinde alınyı* mupardır.

Son Dakika:

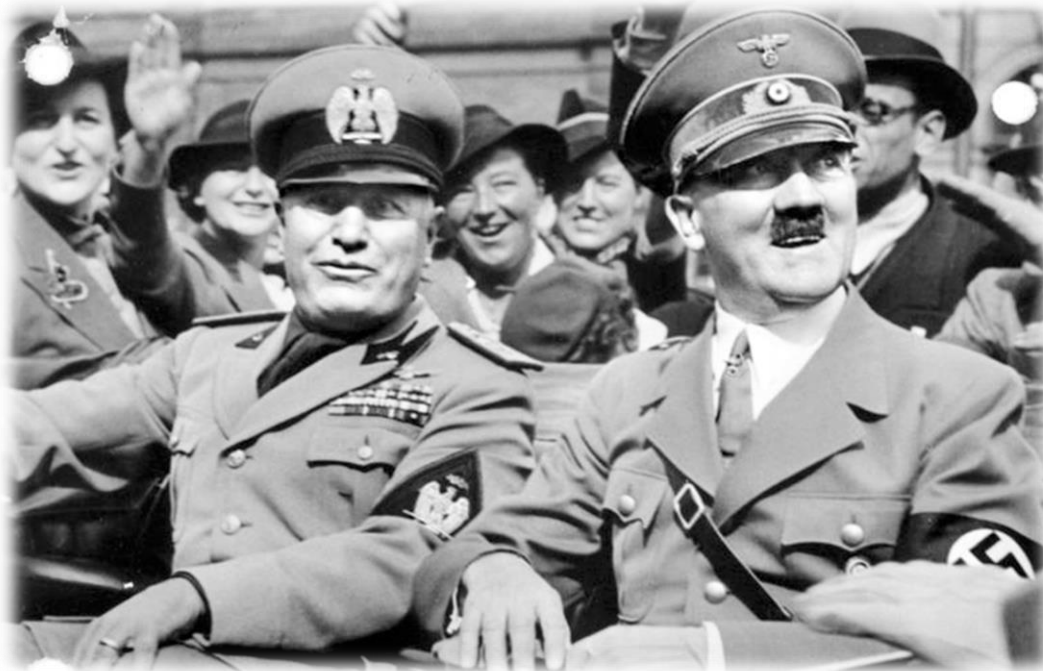
Harbin İstikbali Bu Gün Belli Oluyor

Londra, 1 (Euronu) — Avust Kamurus yurdu saat 11 de top - lannaktir.

Bu fevkalide toplantida in - gillerden kat'i vasipeti tasbit q - dileraktila.

vetleziyle Almaniyaya karpı ev - be alacaklardir.

Bu gree Henderson Ribbentrop tazafından kahut odinay ve mül - kati usun mülkiet devama etmely - tir.

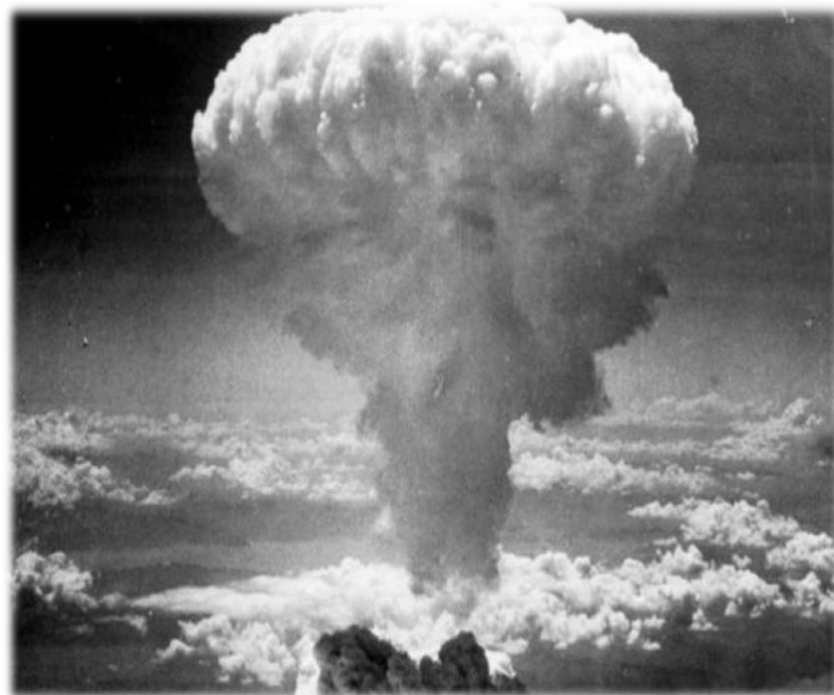
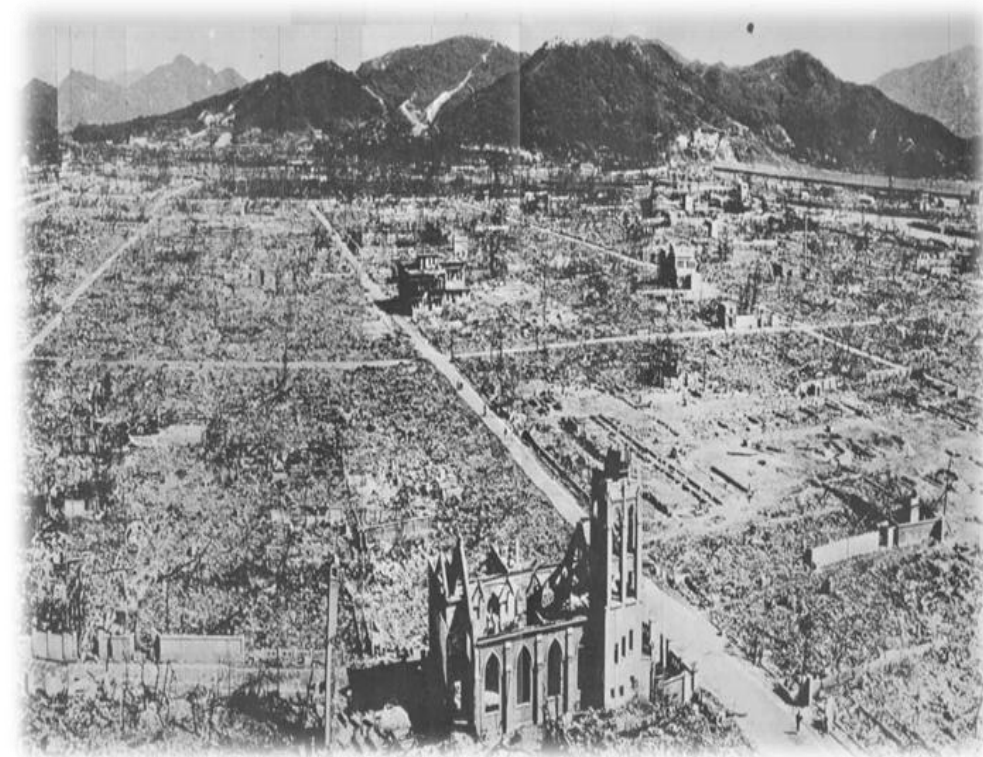

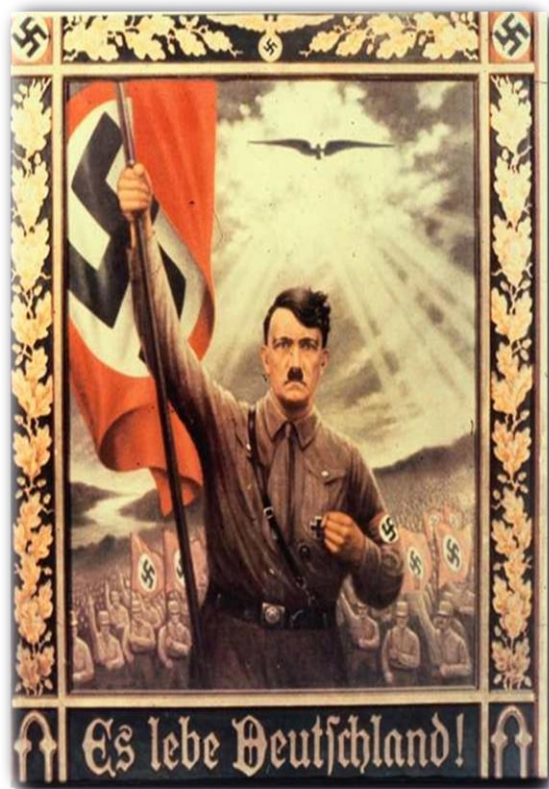

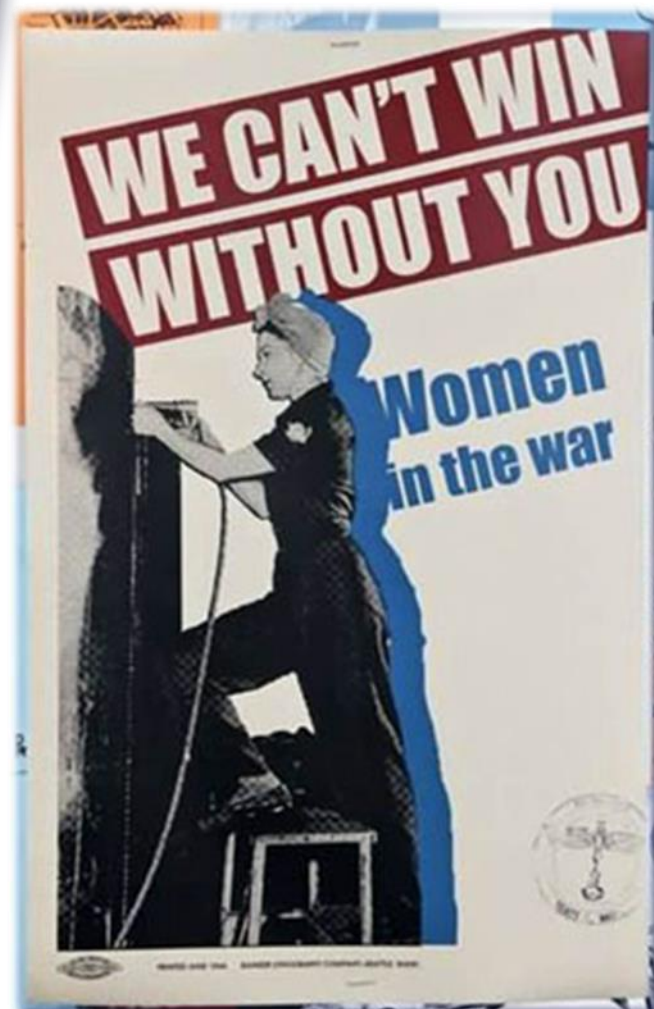

Pilot: The Enola Gay

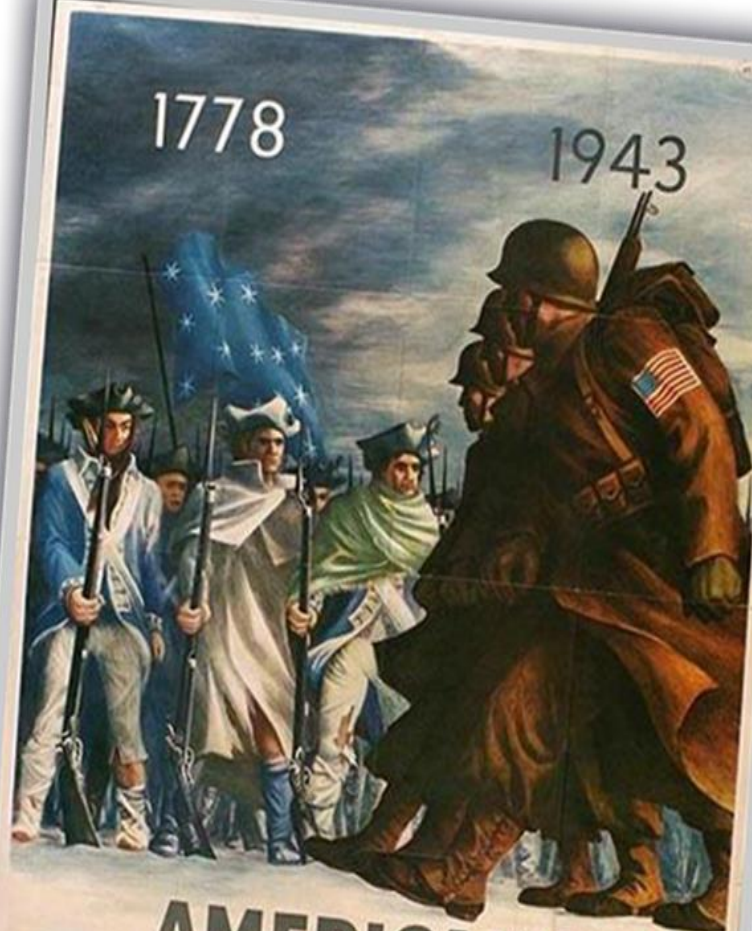

**I WANT YOU
FOR U.S. ARMY**

NEAREST RECRUITING STATION

AMERICANS
will always fight for liberty

İKİNCİ DÜNYA SAVAŞINDA TÜRKİYE

İkinci Dünya Savaşı
Cumhuriyet
İSTANBUL - CAĞALOĞLU
Perşembe 19 Haziran 1941
18 inci yıl sayı: 8057
Yazın ve mülkiyetinin: Cumhuriyet, İstanbul - Pasa, İstanbul 1941. İsmi ve mülkiyetinin: 1941. İsmi ve mülkiyetinin: 1941.

Türk - Alman Dostluk Paktı imzalandı

Muahede 10 seneliktir ve iki memleket arazilerinin masumiyeti tamamiyeti mülkiyesine müteakiben riayeti taahhüd etmiştir.

Türk ve Alman hükûmetleri

Aradan doğruya veya dolayısıyla yekdiğeri aleyhine müteveccih türlü harekattan içtinab edecekler.

C. H. P. Grubu

Başvekilin izahatından sonra muahedeyi ittifakla ve alkışlar arasında tasvib etti

Ankara 18 (A.A.) - C. H. P. Grubu bugün (18 Haziran) öğleden sonra 3'te 37. ve 38. ünlü Tutanak mahallinde Hıran Sokakı mahallinde toplandı. Başvekilin izahatından sonra muahedeyi ittifakla ve alkışlar arasında tasvib etti.

Hariciye Vekilile Alman Elçisinin beyanatları

Saracoğlu dedi ki: Türk ve Alman milletleri

Von Papan dedi ki: İmzalanan muahede

Millî Şefimiz

İngiltere Kralını tebrik ettiler

Ankara 18 (A.A.) - Meclis-i Milliye bugün (18 Haziran) öğleden sonra 3'te 37. ve 38. ünlü Tutanak mahallinde Hıran Sokakı mahallinde toplandı. Başvekilin izahatından sonra muahedeyi ittifakla ve alkışlar arasında tasvib etti.

Millî Şefimizin Başın Birliğine İttifakları

İkinci Dünya Savaşı
Cumhuriyet
İSTANBUL - CAĞALOĞLU
Perşembe 21 Ekim 1943
19 uncu yıl sayı: 6619
Yazın ve mülkiyetinin: Cumhuriyet, İstanbul - Pasa, İstanbul 1943. İsmi ve mülkiyetinin: 1943. İsmi ve mülkiyetinin: 1943.

Başvekilin Mühim Beyanatı

"Türk milletinin tek bir arzusu vardır: Barış içinde kalmak. Türk toprağı taarruza uğrarsa millet bir tek insan gibi ayaklanacaktır."

Paktın takviye ettiği dostluk

Millî Şefimizle Führer arasında samimî tebrikler

Bugün iki memleketimiz ve milletlerimiz karşılıklı bir itimad devresine, daima orada kalmak kat'i arzusuyla giriyorlar.

Yeniden

İsmi ve mülkiyetinin: Cumhuriyet, İstanbul - Pasa, İstanbul 1943. İsmi ve mülkiyetinin: 1943. İsmi ve mülkiyetinin: 1943.

Millet Meclisi dünkü tarihî toplantısında Almanya ile Japonyaya ilânharb kararını oy birliğiyle verdi

Şükrü Saracoğlu: "Hükûmetiniz bu kararın Türk milletine büyük faydalar temin edeceğine candan kanidir," dedi

Sahibi: Necmeddin Sadak -- Neşriyat müdürü; Hikmet Feridun Şe -- AKŞAM Matbaası

Millet Meclisi, harb ilânı kararını oy birliğiyle kabul etti

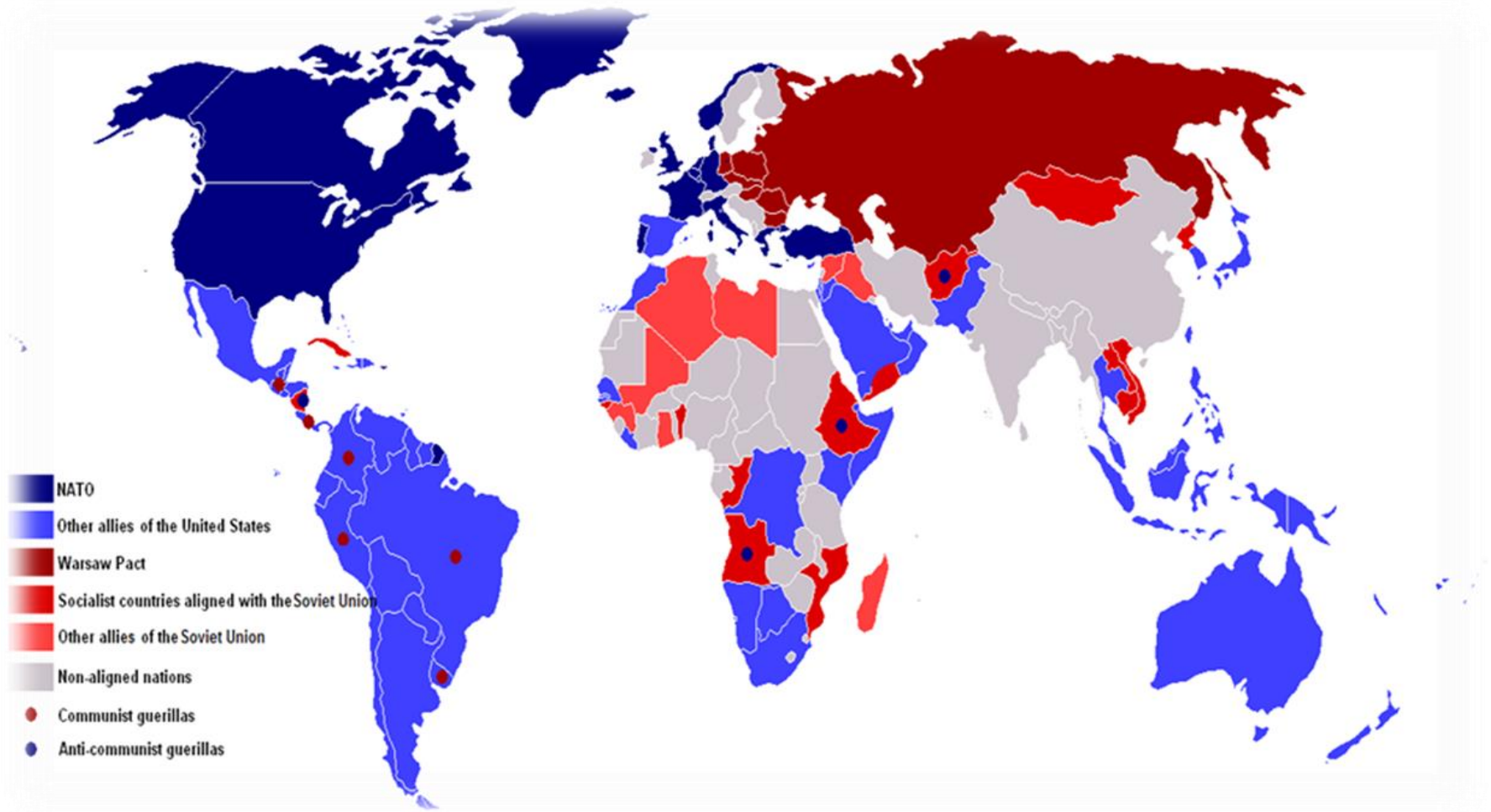
Breslau'ın 6 mahallesi ve Arnswald düştü

**Koniev, Neisse hattına taarruza
devam ediyor, Pomeranya'da
Alman müdafaası cökertildi**

[illegible]

Mittelfikler Aachenin

Soğuk Savaş'a Doğru

- NATO, 1949

Amerika, Kanada, Belçika, Danimarka, Fransa, İzlanda, İtalya, Lüksemburg, Hollanda, Norveç, Portekiz, İngiltere

- VARŞOVA PAKTI, 1955

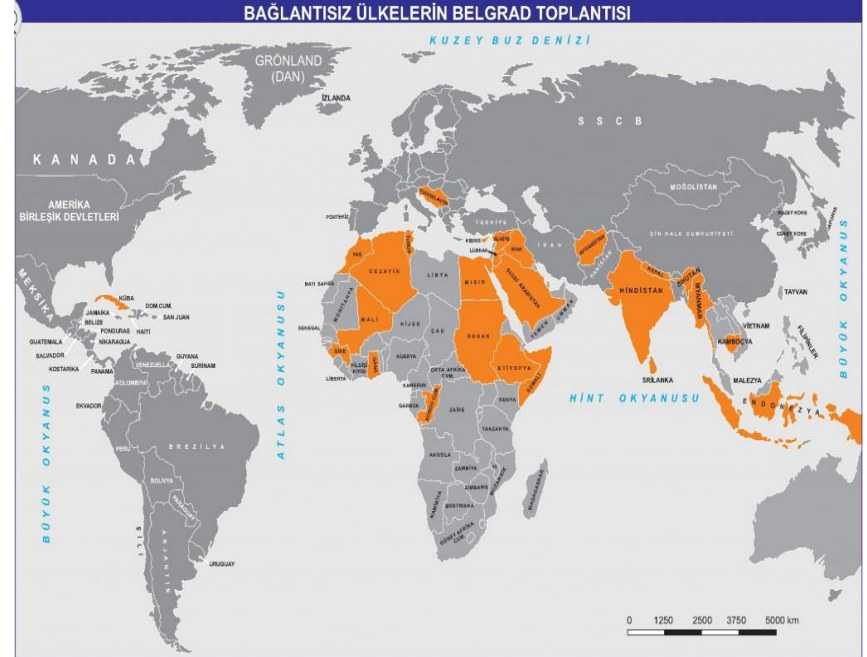

Sovyetler Birliği, Polonya, Romanya, Çekoslovakya, Macaristan, Arnavutluk, Bulgaristan ve Doğu Almanya

BAĞLANTISIZLAR

Bağlantısızlar'ın liderleri 1960'taki toplantıda bir arada: Nehru (Hindistan), Nkrumah (Gana), Nasır (Mısır), Sukarno (Endonezya), Tito (Yugoslavya).

- Bütün ulusların egemenliğine ve toprak bütünlüğüne saygı duymak
- Tüm ırklar arasında ve büyük/küçük tüm devletlerin eşitliğini tanımak
- Diğer ülkelerin iç işlerine müdahale etmemek
- Her milletin kendisini Birleşmiş Milletler Tüzüğüne uygun şekilde savunması hakkına saygı duymak
- Büyük güçlerin herhangi birinin özel çıkarlarına fayda sağlamak amacıyla kurulan örgütlere girmemek
- Temel insan haklarına ve Birleşmiş Milletler Tüzüğü'nün ilkelerine saygı göstermek
- Saldırmak, tehdit etmek veya herhangi bir ülkenin toprak bütünlüğüne ya da siyasi bağımsızlığına karşı güç kullanmaktan kaçınmak
- Karşılıklı çıkarların ve iş birliğinin teşvik edilmesi
- Adalet ve Uluslararası yükümlülöklere saygı
- Fiili müdahale içererek yahut içermeksizin başka bir ülkenin iç işlerine müdahale edilmemesi

120 üye ve 17 gözlemci ülke ile hareket dünya nüfusunun nüfusunun %55'ini, BM üyelerinin 2/3'ünü oluşturur.

Meraklısına Kaynaklar

- Baskın ORAN; «Türk Dış Politikası»
- Kemal KARPAT; «Türk Dış Politikası Tarihi»
- Oral SANDER; «Türkiye'nin Dış Politikası»
- Fahir Armaoğlu; «20. Yüzyıl Siyasi Tarihi (1914-1995)»
- Eric Hobsbawm, «Kısa 20. Yüzyıl-Aşırılıklar Çağı»
- Film; «Dedemin İnsanları»
- İkinci Dünya Savaşı İle İlgili Filmler; Stalingrad Belgeseli, Çizgili Pijamalı Çocuk, Er Ryan'ı Kurtarmak, Piyanist, Gel ve Gör, Büyük Diktatör, Tavşan Jojo, Schindler'in Listesi, Hitler; Bir Kariyer, Kapıdaki Düşman, Tatlı Hayat, Ateşböceklerinin Mezarı.